

Engellilere Yönelik Sunulan Hizmetler

İstihdam Hizmetleri

- Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme
- İş Kanunu
- Korumalı İşyerleri Hakkında Yönetmelik
- Mesleki Eğitim Kanunu
- Özel Mesleki Rehabilitasyon Merkezleri Hakkında Yönetmelik
- Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

- iş seçiminden, başvuru, seçim süreci, teknik değerlendirme, önerilen çalışma süreleri ve şartlarına kadar olan safhaların hiçbirinde özel gereksinimli bireylerin aleyhine ayrımcı uygulamalarda bulunulamaz.
- Engellilik durumları nedeniyle işgücü piyasasına kazandırılmaları güç olan bireylerin istihdamı öncelikle korumalı işyerleri (devlet tarafından teknik ve mali yönden desteklenen ve çalışma ortamı özel olarak düzenlenen işyeri) aracılığıyla sağlanmalı,
- işyerlerindeki personel ve işverenlere eğitim verilmelidir.
- İş yerinde erişilebilirliği ve verimliliği artırmak için gerekli düzenlemeler yapılmalı, yardımcı ve destekleyici araç ve gereçler sağlanmalıdır.

- *Mesleki rehabilitasyon* hizmetlerine ilişkin özel gereksinimli bireylerin yeteneklerine göre mesleğini seçme ve bu alanda eğitim alma hakkının kısıtlanamaz.
- iş ve meslek analizleri, mesleki rehabilitasyon ve eğitim programları uygulanmalıdır.
- Sosyal ve mesleki rehabilitasyon hizmetleri Türkiye İş Kurumu, Milli Eğitim Bakanlığı ve belediyeler tarafından da verilebilmekte, Halk Eğitim ve Çıraklık Eğitim Merkezleri ile işbirliği yapılabilmektedir.

- Elli ve üzerinde kişi çalıştıran iş yerleri, özelde % 3, kamuda % 4 engelli birey çalıştırmakla yükümlü olup, bunu uygulamayan iş yerlerine para cezası uygulanmaktadır.
- Devlet Personel Başkanlığı'na göre (2016); istihdam edilen engelli memurların çoğu **erkek** ve **ortaöğretim mezunu** olduğu, engel düzeyi arttıka istihdam edilme oranının düştüğü, kamu kurum ve kuruluşlarında istidam edilen engelli memur kontenjanının %2 (43.151 kişi) olduğu, **en çok ortopedik yetersizliği** olanların, daha sonra sınıflanamayan yetersizliği olan grubun, sırayla görme, süreğen hastalığı, işitme, zihinsel, ruhsal-duygusal, dil konuşma yetersizliği olanların istihdam edildiği görülmektedir.

Sağlık ve Sosyal Güvenlik Hizmetleri

- Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme
- Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
- Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu
- Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşları Tarafından Evde Sağlık Hizmetlerinin Sunulmasına Dair Yönetmelik

- sağlık hizmeti veren tüm kuruluşlarda çocukların doğumdan itibaren tüm gelişim alanlarında izlenmesi gerekmektedir.
- Engelliliğe ilişkin koruyucu ve önleyici çalışmalar yapılmalı, bu süreçte yapılan testler ücretsiz olmalıdır.
- Engelin olumsuz sonuçlarının minimuma indirilmesi ya da durdurulması;
- genetik geçişli ve engelliliğe neden olabilecek hastalıkların erken teşhisi için çalışmaların yapılması;
- toplumu engelliliğin önlenmesi ve engelli bireylerin yaşam kalitesinin artırılması konularında bilgilendirmek gerekli önlemler alınmalıdır.

- Poliklinik muayenelerinde gereksinimi olanlara öncelik verilmelidir.
- Engelli ve yaşlı hastaların özel durumlarına uygun kolaylıklar sağlamak (oturarak kayıt işlemlerini yapması gibi) ve kendileriyle ilgili işlemlerde yardımcı olmak üzere **refakatçi personel** tahsis edilmesi gerekmektedir.

-

- Sağlık hizmetlerinin sunulduğu i ve dış mekanların mimari ve çevresel açıdan (engelli asansörü, yürüyüş rampaları, tutunma barları, kapılar, lavabo, banyo, tuvalet gibi) zel gereksinimli bireylere uygun olması,
- sağlık kuruluşlarının otoparkında engelli personel ve engelli hasta araçları için yer ayrılması gerektiği belirtilmiştir.

- Özel gereksinimli bireylere hizmet sunumunda dikkat edilecek hususlar ve iletişim hakkında **personeler hizmet içi eğitim** verilmesi yasalarda belirtilen önemli hizmetlerden biridir.
- gerekli durumlarda evde sağlık hizmeti verilmeli (muayene, tetkik, tahlil, tedavi, tıbbi bakım ve rehabilitasyon);

- sosyal güvencesi olan engellilerin teşhis, tedavi, muayene, ilaç, tetkik, diş tedavisi, ortez-protez ve gözlük ihtiyaçları bağlı oldukları sosyal güvenlik kuruluğu tarafından karşılanmalıdır.
- Herhangi bir sosyal güvencesi olmayan ve yeterli ödeme gücü bulunmayan engelliler yeşil kart uygulamasından faydalanmaktadır.

- Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği
- Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
- özel gereksinimli bireylerin sosyal güvenliğinin sağlanması
- özel gereksinimli bireylere engelli aylığı verilmektedir,
- bu bireylerin sosyal güvenliği Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından sağlanmaktadır.

Mali Kolaylık Hizmetleri

- İş Kanunu
- Emlak Vergisi Kanunu
- Gelir Vergisi Kanunu
- Sigortalı çalışan engellilerin 15-20 yıl sonra erken emeklilik hakkı;
- bazı nedenlerle görevlerini yapamayacak duruma gelmeleri halinde çalışma süreleri yeterliyse malulen emekli olma hakkı (en az %40 engel durumu);
- bakıma muhtaç engelli çocuğu bulunan kadın sigortalıların erken emeklilik hakkı vardır.
- Çalışan engelliye ve engelli çocuğu olan çalışanlara gelir vergisi indirimi ya da muafiyeti, nöbet muafiyeti ve izin hakkı, erken emeklilik hakkı, refakat izni, mazeret ve yıllık izin kullanma hakkı, tayin hakkı tanınmaktadır.

- Özel gereksinimli bireylerin eğitimleri, meslekleri, günlük yaşamları için özel olarak üretilmiş her türlü araç-gereç ve bilgisayar programları katma değer vergisinden muaf tutulmuştur.
- 200 metrekareden küçük tek meskene sahip olan engelliler emlak vergisinden muaftır.

- Yurtdışından özel tertibatlı araç alabilen engelliler için gümrük vergisi, motorlu taşıt vergisi ve özel tüketim vergisi muafiyeti sağlanmaktadır.
- Engelli bireyler raporları olduğu sürece herhangi bir cezadan muaftır.

Sosyal Hayata İlişkin Hizmetler

- Belediyeler Kanunu
- Büyükşehir Belediyesi Kanunu
- Belediyelerin özel gereksinimli bireylere yönelik **sağlık merkezleri, hastaneler ile sosyal ve kültürel hizmetleri** sunması,
- engelli merkezleri gibi sosyal tesisler açması,
- spor alanlarını, dinlenme ve eğlence yerlerini, parkları herkese açık ve uygun olarak düzenlemesi,
- mesleki eğitim ve beceri kursları açması,
- bu hizmetler için üniversiteler, kamu ya da sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapması gerektiği belirtilmiştir.

- belediyelerin gereksinim duyanlara temizlik, servis, psikolojik destek, sosyal yardım, bakım, bilgilendirme, bakım ve onarım hizmetleri vermesi gerekmektedir
- Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'da (ASPB, 1986b), spor tesislerinin özel gereksinimli bireylerin kullanımına uyarlanması, spor eğitim programlarının, destekleyici malzeme ve teknolojilerin geliştirilmesi, bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının yapılması, diğer kuruluşlarla işbirliği yapılması hükme bağlanmıştır
- Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı tüm tesislerde, düzenlenen spor faaliyetlerine ücretsiz giriş ya da indirim sağlanmaktadır.

